

Mängen

LÄTT BLANDAT FRÅN BRUKEN
KOSTA BODA ÅFORS JOHANSFORS

2|87

ORIGINALET!

God Jul och Gott Nytt År

Bruksböckerna berättar IX

Vid bolagsstämma, som hölls i Växjö den 31 juli 1899, utsågs Jägmästaren Axel F. Hummel till verkställande direktör och styrelseordförande för Kosta Aktiebolag och blev därmed ansvarig ledare för Glasbruksdriften — Lantbruksrörelsen — Kosta Trävaruaffär och järnvägsföretaget.

Hummel fick nu möjligheter att utveckla sina djärva och vittgående planer. 1890-talet blev den mest händelserika tiden i Brukets historia i utveckling och omdaning. Det var liv och rörelse överallt i det lilla samhället.

Bruket sysselsatte inom samtliga verksamhetsgrenar omkring 1.000 personer. 1889 togs gaseldade Siemens ugnar i drift, en ugnstyp som beräknades skulle ge en betydande vinst på bränslesidan, då torv och avfall från sågverksrörelsen skulle kunna användas. Verktällda analyser av kringliggande torvmossar visade att 25 miljoner kubikmeter prima brännertorv till lågt pris kunde utvinnas. Dessutom förutsågs en märkbar kvalitetsförbättring med det Siemenska ugnssystemet.

Samma år, 1889, antogs ett anbud från byggmästare Sven Svensson i Växjö för att i tegel uppföra ett nytt sliperi, 135 fot långt och 40 fot brett, med plats för 60 slipstolar och planverk (nuvarande östra sliperiet).

Materialmagasinet (nuvarande Brukskontoret) omändrades till bruks-handel med anställd föreståndare. Handeln skedde i huvudsak per bok med avräkning vid slutavlönning. Återbäringen skedde i form av »fritt snus». Bra kund fick packad dosa, övriga löst mått.

1890 togs det nya kontoret i bruk med utställning på andra våningen (nu-

Visjösågen som fick bidra till finansieringen av den omfattande omdaning av Bruket.

varande kundutställning). Kontoret var tidigare inrymt i Herrgårdsbyggnaden. 1891 öppnade bruket eget försäljningskontor i Stockholm med adress Sturegatan 5.

Kosta Trävaruaffär drevs som planerat och kunde tillfälligt förbättra likviditeten. Transportproblemet löstes med ett smalspår till Visjön för hästdragna virkesvagnar. Senare utbyggdes spåret ända till Lessebo Järnvägsstation. För att nå Visjön den kortaste vägen med spåret fick man gå över det sank Visjöflyet. Spåret fick läggas på en så kallad rostbädd. Den bestod av nyhuggna träd i hela sin längd och ris längs spåret, på vilket lades 5 tums sågade sliprar tvärs över bädden.

När skenorna var utlagda och spikade fylldes banken på med dy och senare grus. Lagom till grusningen kom

de av Hummel inköpta loken Kosta nr 1 och Pysen. Nu skyndade man på med grusningen för Hummel hade planer på att få in bandelen Kosta-Lessebo i allmän trafik.

Grusningen blev ett omtyckt folk-nöje för en tid. Man befarade att något skulle hända och samlades vid »Flyet». Gruset hämtades vid Visjön och tågen gick i skytteltrafik till och med på söndagarna. Grustågen rusade fram så att hela flyet gungade.

Hummel lyckades få koncession för allmän trafik på bandelen Kosta-Lessebo och högtidlig invigning kunde ske den 20 augusti 1891. Hela stationsområdet var flaggprygt när landshövdingen invigningstalade och stora festligheter bjöds med bland annat musik av musikkåren. Det var en av Kostas stora dagar. Nu hade man både egen post och järnväg.

Forts. sista sidan . . .

MÄNGEN Personaltidning för Kosta Boda AB, 360 52 Kosta

Utgiven i december 1987

Redaktionskommittén:

Sven-Åke Erlandsson

Hans Israelsson

Tommy Ragnarsson

Sten Robért

Peter Petersson

Kajsa Wahlström

Redaktör:

Ove Alström

Ansvarig utgivare:

Bengt Gullbrandson

Där inget annat anges har Ove Alström tagit fotografierna och skrivit texten.

Innehållet i Mängen får återges eller citeras om källan anges enligt följande: Mängen, personaltidning för Kosta Boda AB.

Mängen ISSN 0345 - 8261

Nya på Kosta Boda

Inte mindre än 7 personer kräver en närmare presentation. Anledningen är att de kommer att röra sig en hel del mellan bruken och att ha kontakt med många personer. Då kan det vara bra att känna dem åtminstone via dessa spalter.

En ny chef för Tekniska avdelningen är en nyckelperson som vi alla bör känna till. Roger Gross är hans namn.

Leif Perssons namn är inte alldeles okänt i glasbruksvärlden. Han blir nu konsult på Tekniska avdelningen och kommer säkerligen att synas flitigt ute i bruksmiljön.

Nya är också Benny Fihn och Anders Björk som båda tillhör Marknadsavdelningen, där de ansvarar för var sitt produktområde.

En ny formgivare har anställts vid Åfors Glasbruk, Jerker Persson.

Svante Lundell arbetar sedan en tid redan som processingenjör, ett jobb som innebär rörlighet mellan bruken.

På ny post finner vi Hans Israelsson, som redan i många år funnits på gravörverkstaden i Kosta. Nu övergår han till Personalavdelningen med nya specifika uppgifter.

ROGER GROSS
TEKNISK CHEF

Roger Gross föddes i Skövde för 41 år sedan och tog sin ingenjörsexamen vid Tekniskt Gymnasium i Göteborg 1966.

Sin första anställning hade han hos SIFU, Statens Institut för Före-

VD har ordet

1987 är snart det »gamla året» och ett nytt år börjar. Som alltid är man fylld av nya förväntningar och frågor om vad framtiden skall innebära.

När det gäller vårt kära företag, vår arbetsplats, Kosta Boda, vågar jag påstå, att vi är på rätt väg. Vad det handlar om, är i mycket att vara bättre, – bättre på att hålla kostnaderna nere och framför allt bättre på att ta betalt för våra fina produkter.

Ingen vet naturligtvis hur konjunkturer och marknader kommer att bli, men jag tycker dock att vi har goda förutsättningar att få en god lönsamhet 1988.

Jag vill tacka er alla för goda insatser och trivsamt samarbete under mitt första år på Kosta Boda och önskar er alla och envar en riktigt GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR.

Bengt Gullbrandson

tagsutveckling, där han arbetade med produktionstekniska uppgifter. Sedan blev Roger Gross prodteknchef på ett Volvoföretag i Göteborg. Hos samma Volvoföretag kom han senare att tillsammans med en representant från Marknadsavdelningen resa ut i världen till de olika Volvoimportörerna för att lösa olika problem.

Ahlsell VVS AB tog 1974 hans tjänster i anspråk som logistikchef. Det betydde ansvar för hela materialflödet, inköp, lager, order etc. Stannade där i fem år och blev 1979 driftschef och stf platschef för Bilspeditioners terminal i Göteborg. Där mötte han alla branscher och alla sorters företag. Lärde känna alla branschers olika problem. En stimulerande tid.

1985 lockade Svenska Managementgruppen AB med en uppgift som konsult, där hans breda kompetens kom till nytta. Där var uppgiften att »göra dåliga företag bra och bra företag bättre», säger Roger Gross.

Där lärde han att känna vår VD Bengt Gullbrandsson, som i sin egen skap av chef för Sunnex AB anlitate Svenska Managementgruppen.

Fast ursprungligen tekniker har Roland Gross mer och mer kommit att syssla med människor och organisation och att få dem att fungera ihop.

Hustru Ingrid, också 41 år, arbetar deltid med ekonomi och redovisning hos Stenungsunds Elverk. Familjen består också av barnen Joakim 5,5 år, Claudia 17 år och Ilona 18 år. Båda flickorna studerar på gymnasiet.

Nu bor familjen ca 3,5 mil norr om Göteborg i Kungälv kommun. Tanken på en flyttning finns, men får lösas med tiden.

Ett gemensamt skidintresse lockar familjen till fjälls för turer både utför och i sidled. Att resa och träffa människor både i Sverige och ute i Europa gör man gärna. Naturpromenader i skog och mark, särskilt med lille Joakim tillhör de stillsamma nöjena.

Bli inte förvånad om Roger Gross en vacker sommardag sveper in i Kosta på en högvarvad Honda VFR750F motorcykel. En lång rad BMW mc har fått vika undan för den tekniskt fulländade japanska mc:n. Att dra iväg ut i landskapet en tidig lördagmorgon på våren och sommaren upplever Roger som en skön sammansmältning av natur och teknik.

– På motorcykeln känner man dofterna och upplever man naturen intensivt, säger han. Fru Ingrid åker gärna med, men sparsammare nu sen lille Joakim föddes.

**BENNY FIHN
MARKNADSCHEF (MARKET
MANAGER)**

Benny Fihn innehar en av fyra nya tjänster på marknadsavdelningen. Inom produktområdet funktionsglas skall han ta ansvar för allt från produktutveckling till marknadsföring.

Benny Fihn är född göteborgare och 45 år.

Nu bor han i Kungsbacka med hustru Marion, 43, som är Kosta Bodas säljare på Västra Sverige. Två pojkar finns i familjen, 18 och 23 år gamla, disc Jockey och snickare.

Benny Fihn veckopendlar till »glas-huset» i Kosta, det hus som Bruno Mattson byggde på femtioalet.

Grundutbildningen siktade till ett liv som väg- och vattenbyggare, ett yrke han aldrig kom att utöva.

Nej, det blev i stället en anställning hos industriplastföretaget Andrén och Söner och därefter Säljbolaget. De närmaste fem åren därefter arbetade han hos Pierre Robért.

**LEIF PERSSON
KONSULT PÅ TEKNISKA
AVDELNINGEN**

Leif Persson är 58 år, född norr-länning, ingenjör, mekanist, bor i Lidköping.

Sin nya tjänst som konsult på Tekniska avdelningen tillträdde han den 1 december.

Han skall, som han säger, försöka hjälpa oss att hitta bra tekniska lösningar för att nå bättre lönsamhet.

Efter sin utbildning arbetade Leif Persson på många olika industriföretag i flera branscher för att så småningom specialisera sig på glas och porslin, som varit hans arbetsfält alltsedan 1961.

Till Kosta Boda kommer han från Rörstrand Porslinsfabrik och dessförinnan var Leif Persson teknisk direktör på Orrefors Glasbruk.

Hustru Barbro är språklärare på gymnasiet. Hon undervisar i svenska och engelska. De utflugna barnen är Maria, 31 år, journalist i Jerusalem, samt Mats 28 år, som är produktions-tekniker.

Numera har Leif lagt golfklubborna åt sidan till förmån för segelbåten, en elva meter lång Ballad med mycket segelyta. Bara spinnackern är på 60 kvm. Båten ligger förtöjd vid en ö i Vänern när den inte är ute på långseglingar på större vatten. På samma ö finns den omhuldade sommarstugan.

På vintern lämnar familjen Persson gärna lägenheten i Lidköping för en tur till fjälls, där man åker skidor på både tvärs och längs.

**ANDERS BJÖRCK
MARKNADSCHEF
(MARKET MANAGER)**

Anders Björck är nyanställd på en av fyra nya tjänster på marknadsavdelningen. Han ansvarar för produktområdet Crystal Classic, det vill säga den traditionella kristallen.

Anders Björck är 42 år och född i Falkenberg. Tog sin pol. mag. examen i Göteborg.

Han har sysslat med försäljning och marknadsföring hela sin aktiva yrkestid och bland annat bott och arbetat många år i USA.

Till Kosta Boda kommer Anders närmast från en anställning som marknadschef hos Nilax Optik, som bl.a. har agenturen för Silhouette glasögon. Dessförinnan var han hos Skaga i samma bransch.

I sitt arbete har han sett det som viktigt att också sälja ute på fältet. Inte minst hos Nilax praktiserade han den tesen.

Nu veckopendlar Anders mellan Kosta Boda och familjen hemma i Halmstad. Där finns hustru Elisabet, 37 år, som är sekreterare åt Dunis finansdirektör, samt pojkarna Lars, 4 år, och Henrik, 6 år.

Anders gillar musik, men spelar ej själv. Förutom att också läsa en del vill han vara ute i naturen. Den finaste finns mellan Halmstad och Falkenberg, vid havet, tycker han.

JERKER PERSSON FORMGIVARE

Jerker Persson är en 30 år gammal Halmstadfödd formgivare, som nyss skrivit kontrakt med Kosta Boda. Jerker upplever nu sin andra tid på Åfors Glasbruk, där han har sin ateljé. Dessförinnan, 1980 – 81, arbetade han som uppblåsare i en verkstad i Åfors hytta.

Glas är alltså inget nytt för Jerker Persson. Han utbildades på Glasskolan i Orrefors från 1978. Efter skolan kom han alltså första gången till Åfors. Därefter arbetade han bland annat en sommar på Skansens glashytta. En resa till Pilchuck i USA tillsammans med Ulrica Hydman-Vallien och Bertil Vallien refererar han till som en viktig erfarenhet.

Ett stort projekt satsade han sedan sina krafter på, att bygga en egen hytta. Det skedde tillsammans med en kompanjon han lärt känna på glasskolan. Under hårt arbete tog den egna hyttan form i Norrvikens Trädgårdar i Båstad. De båda familjerna driver nu verksamheten tillsammans sedan hösten 1982. Hustrurna är båda textillare och ryms i samma byggnad som hyttan.

Jerkers familj består av hustrun Angelica och de båda pojkarna Max, 3 år, samt Niklas, 1 år. Familjen fortsätter att bo och arbeta i Båstad, medan Jerker bor i Eriksmåla under de perioder han arbetar på Åfors. Liksom de flesta andra formgivarna på Kosta har Jerker ett kontrakt som inte sträcker sig över hela året.

Glas är dock det som upptar Jerkers hela tid. Den egna hyttan kräver sitt liksom många andra projekt i glas. Just nu har han ett uppdrag av glasjätten Pilkington i Halmstad att konstruera och genomföra en mässutställning, som visar planglasets möjligheter. Han har för övrigt tidigare sysslat med att kombinera planglas och blåst glas. Ett arbete som han manifesterade i en utställning som också i sin form innehöll en hel del filosofiska variabler.

Ännu har Jerker inte hunnit nå fram till några egna uttryck på Åfors, men han säger spontant att han helst vill jobba med drivet glas, gärna i färg. Ytan vill han dekorera med mönster som har grafiska uttryck, något som fascinerar honom mycket.

SVANTE LUNDELL PROCESSINGENJÖR

Svante Lundell är född i Lidköping för 34 år sedan. Nu arbetar han på Kosta som processingenjör på den tjänst som tidigare innehades av Percy Svensson.

Svante blev kemiingenjör i Helsingborg 1977. Större delen av sina arbetsår har han givit till Gullfiber i Billesholm. En gedigen praktik vid två av världens glasindustrier tillhör hans meritlista. Hos Pilkington i England praktiserade han ett år. Pilkington smälter glas för tillverkning av planglas, liksom Saint-Gobain. Hos detta världsomspännande franska företag praktiserade han också ett år, i Parisregionen.

I Lund har Svante sitt hem och en sambo, Eva-Märta Johansson, som forskar på Tekniska Högskolan där. Det är troligt att paret flyttar sina bo-pålar till Småland vad det lider.

HANS ISRAELSSON

Hans Israelsson har inlemmats i personalavdelningen med särskilda uppgifter på sin lott. Dels skall han ägna sig åt rekrytering av kollektivanställd personal och dels åt att utveckla ett nytt lönesystem. Därutöver ingår personalarbete i allmänhet.

Lars Ekblad kommenterar på Mängens begäran de särskilda uppdrag som Hans Israelsson skall utföra:

— För brukens överlevnad i vår specifika situation är tillgången på arbetskraft livsviktig. Vi anser den så viktig att vi tillsatt en hel resurs för att arbeta med denna och tillhörande frågor.

Hans Israelsson ingår nu i en grupp som arbetar med utbildnings- och rekryteringsfrågor.

Han är också vår kontakt med Glasskolan och följer närgånget denna utbildning.

Det finns också en del andra projekt i luften, till exempel PPK, som handlar om personalpolitiska riktlinjer. Det går ut på att dokumentera bolagets personalrutiner, förmåner, lönesystem mm och i ett dokument beskriva den personalmiljö som bruket står för. Vi vill sätta individen i centrum och skall använda dokumentet som ett hjälpmedel för att se till att människor mår bra.

PPK-projektet bearbetas av en grupp som består av Lars Ekblad, Tommy Ragnarsson, Hans Israelsson samt representanter för Fabriks, PTK (SIF, SALF).

NYTT LÖNESYSTEM

En annan grupp, som består av Lars Ekblad, Tommy Ragnarsson och Hans Israelsson, arbetar på ett radikalt förändrat lönesystem för kollektivanställda.

Lars Ekblad säger:

—Att arbetet på de här projekten kommit igång redan i höst beror just på förstärkningen av personalfunktionen.

Personalen är viktigast i vårt bolag. Ledningen har beredskap att erbjuda personalen olika utvecklingsmöjligheter både vad det gäller arbetet och privatlivet.

Man skall känna att man har ett människovärde och kunna vara stolt över att tillhöra Kosta Boda.

Kjell Engman:

Australien — Japan

Bodaformgivaren Kjell Engman har nyligen återkommit efter att ha utfört ett ovanligt uppdrag.

Han reste till andra sidan jordklotet för att bygga några glasarbetartorp, plantera äppelträd och kröna verket med den svenska fanan.

Den långa resan gick till Sydney och Melbourne i Australien. Det var där han byggde sina torp samtidigt som han hade separatutställningar med sitt unika konstglas.

På vägen hem stannade han till i Tokyo, helt enligt planerna för att ha ännu en unikutställning.

Visst låter det fantastiskt! Det var det verkligen också. Bara en sådan sak som att Kjell gjorde av med nästan 11.000 Chateauglas, allt från 4 cl till 30 cl gör att man undrar. Vi låter Kjell berätta för att stilla vår nyfikenhet.

— Att resan var planerad och förberedd sedan länge är sant, säger Kjell.

— Faktiskt sände vi över det nödvändiga glaset redan i augusti för att det säkert skulle vara på plats till jag själv kom. Jag tog sedan flyget i mitten av oktober till Sydney i Australien, där jag skulle hjälpa till att skapa intresse för Kosta Bodas glas i allmänhet genom några speciella aktiviteter på två av Grace Brothers varuhus, ett beläget i city och ett i en förort.

Av 2.500 Chateauglas från små till stora byggde jag upp torpet, fruktträdet och flaggstången med flagga inuti varuhuset. Dessutom fyllde jag ett stort skyltfönster (två i city) med ännu mera Chateauglas. Jag gjorde en slags himmelsstege med en portal som ledde in i evigheten. Effekten fick jag fram genom att i öppningen använda en spegel och allt mindre glas i fonden. I torpbyggnaderna använde jag förutom Chateauglasen en del av mitt unika glas för att få fram särskilda effekter och få in färg. 1.200 glas behövde jag till vardera skyltfönstret.

Det kom mycket folk för att titta på mina byggen och de kunde också gissa hur många glas det gått åt. Chateauglas var den självklara vinsten.

För att allt skulle gå väl hade Lenart Karlsson och jag provbyggt härligheten i Kosta långt innan resan anträd-des.

Allt upprepade jag senare i Melbourne på varuhuset Meyers, vari också Grace Brotherföretaget ingår.

Tre slitiga dagar behövdes för varje bygge för att allt skulle bli färdigt. Kampanjerna blev lyckade och då är det roligt att vara med.

SEPARATUTSTÄLLNINGAR

Som om allt detta Kjell Engman berättar om inte vore nog, så får vi ve-

ta att han också skulle arrangera separatutställningar med sitt eget unika glas. En utställning på var och en av de tre varuhusen. De omfattade cirka 25 objekt vardera och hade som tema Kommunikation, där Pennan och Arket utgjorde temabärande element.

Varuhusen kostade på helsidesannonser för att presentera Kjell Engman och hade också kallat till pressvisningar och bjudit in vernissagegäster.

— Det finns gott om tidningar i Australien. Inte minst s.k. magasin, fina månads- och veckotidningar. De bevakade mina och Kosta Bodas aktiviteter ivrigt.

— Av unikaten såldes en hel del trots att ett publikt varuhus egentligen kanske inte är rätt ställe för konstglasförsäljning.

Under vistelsen i det stora fjärran landet hade Kjell Engman knappt något ledigt alls. En regnvåt trottoar orsakade en fotskada, som krävde tre dagars vila i sängen. Fast bättre utsikt än en vägg och en TV kunde man önskat honom.

JAPAN—TOKYO NÄSTA ANHALT

Med betydligt lättare bagage reste Kjell vidare. Nu till en av jordens största städer. Tokyo. Där skulle ännu en separatutställning genomföras.

Platsen var Sweden Center och Kosta Bodas butik därstädes. Vår Nobuko Endo hade förberett utställningen med nya podier etc. Kollektionen var också här på 25 föremål valda inom samma tema. Kommunikation. Den var bättre säger Kjell, mera samlad.

Till vernissagen den 10 november kom ett sjuttioal inbjudna gäster. Ambassadfolk kom dit, liksom ledningsfolk från det stora varuhuset Seibu och mycket journalister från de många fina magasinerna.

Utställningen blev omtyckt och säljresultatet fint, sammanfattar Kjell.

Japanska Art Craft Council hade med ett av Kjell Engmans objekt i sitt årliga urval av bästa design. Det är mycket hög status på deras urval och en stor ära att få vara med.

Kjell Engman knöt många intressanta mänskliga kontakter i samband med sin utställning i Tokyo.

Redan i Kosta hade han mött en japan, som drev en butik, där endast whiskyglas såldes. I butiken kunde man välja mellan 800 olika glasdesigner för intagande av denna brända dryck. Samme vänlige man bjöd Kjell på traditionell supé med geishor och dansunderhållning.

ERFARENHETER

Att resa ut till de länder där våra produkter säljs ger nyttiga erfarenhe-

ter, säger Kjell. Varje land och världsdelen har sina livsmönster och traditioner. Känner man till dem kan man på ett enkelt sätt underlätta vår försäljning redan på designstadiet.

Ett exempel: I Australien är allt stort liksom i USA och Canada. Man vill ha *stora* tallrikar, *stora* vaser, *stora* glas. Om vi tillverkar en tallrik med 26 cm diameter som standard, så kan vi ju enkelt i stället göra en som är 29 cm just för denna marknad och därmed öka vår försäljning.

I Japan bor man trångt, lever tätt inpå varandra. Det har skapat ett annat livsklimat. Man äter på *små* tallrikar, våra assietter är mera passande där.

Vi som är ett internationellt verkande företag, säger Kjell, måste känna till de här förhållandena. Vår design kan inte vara helt fristående och strunta i hur seden är på våra olika marknader.

Japan till exempel, fortsätter han, har jag alltid tänkt på som ett land där det estetiska finns i högsätet. Vi lär redan från skolan om detta. Vi ser bilder av vackra välvårdade landskap, av Bonsaiträd (miniaturträd), tempelgårdar av sand, krattade i harmoniska mönster med stenar som accenter o.s.v. Vem har inte sett de underbara träsnitten, vem har inte hört om Samurajkulturens yttringar.

Verkligheten var helt annorlunda. Japans medelsvensson är en »blommig» person, som lever i en blommig värld. Nu vet jag det och det är en ovärderlig kunskap i mitt arbete.

Min design Ulla med sina mönstrade tallrikar, runda och ovala samt skål, dessertskål och tårtsfat passar in där och är en säljsuccé. Nu förstår jag varför.

Men alla japaner drömmer nog samtidigt om att kunna äga den lackerade koppen, en förfinad symbol för det estetiska arvet i detta fascinerande land.

Ännu länge berättar Kjell Engman om sin resa och de erfarenheter den givit honom.

Men Mängen sätter punkt här.

Porten till Boda

Genom att Boda Nova flyttat in i nybyggda lokaler och att Boda Camping tillkommit har samhället fått en förändrad tyngdpunkt, som är negativ för oss. Redaktionen för Mängen har diskuterat åtgärder för att balansera det intryck man får av Boda, om man är förstagångsbesökare.

Vi föreslår att man i höjd med 50-skyltarna bygger en portal som visuellt inramar glasbruket och välkomnar besökaren. Problemet har ägnats åtskillig uppmärksamhet av redaktionen; sålunda har vi per bil och till fots sökt finna den idealiska platsen för portalen.

På vintern klär vi portalen med granris och blå-gula band. På sommaren blir det blommor likt en midsommarstång.

Som komplement föreslår vi att Boda sätter upp stora skyltar på taket till hyttan, stora nog att läsas på långt håll och med ett utseende liknande Strömbergshyttans skyltar.

Vidtar man de här ganska enkla och billiga åtgärderna blir Boda Glasbruk åter det dominerande inslaget i samhällsbilden.

Vi ivrar ofta i den här tidningen om att förslagsverksamheten inte skall glömmas bort. Mängens redaktion drar med detta förslag sitt »strå till stacken».

PRESSTOPP

Monica Backström – Kulturstipendiat

I allra sista stund, innan Mängens pressläggning, inflyter meddelandet att Monica Backström blivit kulturstipendiat.

Det är Emmaboda kommun som valt att belöna Monica för utförd kulturgärning i sitt arbete som konstnär och dels för att hon drivit galleri och biovisning i glesbygden Hermanstorp. Innan Monica lämnade kommu-

nen för Kalmar drev hon i flera år Galleri Herman och Bio Herman i egna lokaler i den före detta skolan i Hermanstorp, som sedan sextioalet varit hennes hem.

Monica kunde själv inte hämta stipendiet som delades ut i samband med kommunfullmäktiges traditionella julfest den 17 december. Hon var på utlandsresa då.

Mängen gratulerar.

BodaNytt:

På Boda sker en del förändringar nu beroende på att många lokaler blivit lediga sedan Nova flyttat. I produktionen sker också en del förbättringar.

FORMGIVARNA

Kjell Engman och Monica Backström får nya arbetslokaler i Brukskontorets lediga ytor. Kjell har redan flyttat upp på övre våningens vänstra del, där han har kombinerad ateljé och utställning.

Monica får vänta ännu någon tid innan hennes nya ateljé på nedre våningen är klar. Man har slagit samman två rum längst bort i korridoren. Där får Monica fin naturkontakt genom fönstren åt två håll. På övre våningens andra halva skall Monica ha sin utställning för gammalt och nytt glas hon designat eller arbetat med.

BODASTUGAN

Nu är renoveringen av Bodastugan klar. Man har lagt nytt golv och målat om. Exteriören är densamma som alltid så kunderna kommer att känna igen sej.

I stugan skall man sälja Kosta Bodas prima sortiment samt en del ateljé och unikat av Bodas formgivare på ungefär samma villkor som Stinsvillan i Kosta. Öppet blir det nu inför julen liksom under andra stora helger samt under sommaren.

RÖDA STUGAN

Hur Röda Stugan skall komma att användas är inget bestämt om ännu.

Det finns många planer och ett förslag går ut på att stugan skall bli museum med t.ex. en kollektion av Erik Höglund som främsta nummer.

Tältet, som i många år funnits på planen framför sekundan, skall bort. Nu funderar man på var en ersättningsförsäljning skall kunna ske.

Bodas personal har ombetts att lämna förslag om detta och annat. Efter nyår kommer beslut.

PRODUKTIONEN

Det sker en del fortlöpande förbättringar inom produktionen. Bland annat byggde man om vannans smält-

del i somras under semestern. Nu går smältningen som den skall, men man har haft en del smärre problem med sten i glasmassan. Det är nu åtgärdat.

En ny oljeeldad värmepanna har installerats i hyttan inför vintern. Det kan bli dragigt och kallt i hyttan trots allt varmt glas. Pannan är placerad i den del av hyttan som inte utnyttjas för produktion. Värmen går också till degel- och mängkammaren samt till formverkstaden.

Avfallet från slipningen skall snart hamna i en ny sedimentsbassäng. Man sätter igång med byggnationen inom den närmaste tiden.

LENNART KARLSSON

finns i Boda. Där har han många uppgifter och stort ansvar. Han beskriver sina viktigaste jobb så här: *Utställningsansvarig* för Monica Backströms och Kjell Engmans unik- och ateljéproduktion samt *Allt i Allo* på bruket.

Allt i Allo betyder att Lennart kan få hoppa in i produktionen om det behövs, eller hjälpa till på reparationsavdelningen. Formtillverkning förekommer också, mest formar i kol (grafit), som görs för hand. Det har hänt att han gjort formar direkt från ritning.

Så här i juletider vilar ansvaret på Lennart för anskaffning av fina julgrannar till Boda. En uppgift han just blivit klar med är omdaningen av Bodastugan.

Att vara *utställningsansvarig* betyder i Lennarts fall att han serverar Bodas formgivare i deras unik- och ateljéproduktion. Det kan betyda att vidarebearbeta en Kjell Engman-penna. Eller att katalogisera och prissätta formgivarnas produktion. Att ta fram och packa allt som skall med till en utställ-

ning, kanske på andra sidan jordkloppet. Många gånger har han tillsammans med formgivarna på plats monterat upp offentlig utsmyckning. Exempel på sådana uppdrag saknas inte. På Gripsholm monterade han upp en Monica Backström-komposition. På Länsjukhuset i Jönköping gällde det sten och glas, som skulle monteras på en vägg i ett perspektiv och i mitten en skulptur i en monter.

Det här ansvarsfulla arbetet har Lennart haft sedan 1981, då man lade ner Bodas träverkstad, där han jobbade.

Redan på tiden i snickeriet arbetade han ihop med formgivarna. Han utförde många av de utsmyckningar som konstnärerna ritat. Bodas Häst är ett mastigt träarbete av Lennarts hand och Bertil Valliens penna liksom den rustika stora runda vilobänken utanför apoteket i Emmaboda. Rolf Sinnermark, Kjell Engman, Monica Backström, alla har de haft Lennart att tacka för handfast hjälp med sina utsmykningsuppdrag och utställningar.

Monica Backström: *Studieresa till USA*

Den som har gjort en resa har något att berätta, sägs i ett gammalt ordspråk.

Monica Backström gjorde en studieresa till USA i början av november med Glas- och Porslins-tidningen. Här berättar hon för Mängens läsare.

— Resan varade en vecka och utgick från Stockholm den 4 november. Efter några timmars väntan på Kennedy flygfält tog vi inrikesflyget till Elmira Airport för ett besök på Corning Museum of Glass. Vi inkvarterades på ett hotell bara några minuters promenadväg från museet.

Vi, det var omkring ett dussin personer som arbetar i glas- och porslinsbranschen samt journalister från svenska tidningar. Studieresan var noggrant planerad och skulle bli innehållsrik. Själv tänkte jag utnyttja resan till att skaffa inspiration och intryck för att kunna specialdesigna för USA-marknaden.

CORNING GLASMUSEUM

Den första dagen tillbringade jag på Corning glasmuseum, världens största i sitt slag. Förutom det intressanta i att få se och uppleva museets enorma samlingar av glas var det angenämt att få veta att jag själv fanns rikligt representerad där. Intendenten för modernt glas Susanne Frantz visade att de hade elva av mina arbeten i sina samlingar. Hon var mycket intresserad av att få veta allt om deras tillkomst, när, hur o.s.v. Där fanns några sextiotalbitar med nubb och gem liksom tre »same-mössor» till exempel. En del var inköpt, annat donerat. Museet beställde genast flera nya objekt av mig. Klara glasagg med strån ville man ha liksom Space noskon, Captain karaff och Hollywood kanna.

I samma byggnad fanns Steuben Glasbruk, USA:s exklusivaste glastillverkare. Delar av hyttan var byggd som en fotbollsläktare, varifrån man kunde se tillverkningen som var manuell. Deras glas säljs dyrt.

New York var nästa och viktigaste anhalt. Där skulle vi bland annat besöka den stora gourmet- och bordsmässan i nyöppnade Jacob Javits-Center. Där visades allt under samma enorma »tak». Det fanns mycket fint och inspirerande att uppleva där, men också massor av skräp. Det var nyttigt att se denna stora »allt för bordet-mässa». Kunde konstatera både där och överallt annars att nu kommer den stora designtiden, Allt, allt skall nu designas.

NEW YORK

I the Big Apple, som man gärna kallar New York, gick tiden fort. Första lördagen åkte jag direkt från Soho med sitt vimmel av människor och till Bertil Valliens vernissage på Heller Gallery. De hade ordnat en fin utställning med skickligt ljussatta objekt som gav föremålen en exklusiv prägel, något som de är duktiga på där. Några av Bertils pjäser såldes genast.

Jag besökte MOM, Museum of Modern Art, och blev väl mottagen. De var mycket intresserade av Kosta Boda och jag blev grundligt intervjuad om vårt företag. Att finnas med där är verkligen fin marknadsföring för oss.

En dag åt jag lunch med folk från Crafts Magasin, den amerikanska största tidningen för hantverk och pratade arbete. Intresset för det svenska glaset är stort. Det finns också ett Crafts Museum som jag besökte.

Under de här dagarna hann jag besöka både gallerier, flera andra museer, butiker och varuhus. Det var mycket inspirerande att uppleva den sjudande kreativitet som visar sig i allt.

Kosta Bodas visningsrum i New York hade precis dagarna innan min resegrupp kom på besök blivit renoverad och omdesignad. På grund av ett missförstånd var vår ankomst inte förberedd, men trots detta lyckades Len Vickers väl ta hand om gästerna.

Utan tvivel hade överresta Mona Theresia Forsén och Mio Schlegel åstadkommit underverk på kort tid med vårt showrum. Men i resegruppen rådde delade meningar om resultatet. Vi fick mycket besök från hela USA de här mässdagarna. Alla i branschen fanns i stan just då.

Det var en verkligt inspirerande och nyttig resa, måste jag konstatera. Absolut fullspäckat program hela tiden, inte en minut gick till spillo. Hann också med att träffa min dotter Camilla, som ju bor och arbetar i New York, litet grand.

Boktipset

MADE IN SWEDEN

Konst Konsthantverk Form

Anja Notini text och foto

Wiken Förlag 1987

Stort stående format, 183 sidor, alla bilder i färg.

Bokhandelspris ca 275 kronor.

Det är de talangfulla människorna med konstyrken som i alla tider hjälpt oss att formulera och uttrycka vår innersta lust och längtan. I *Made In Sweden* får vi möta 50 skapande individualister, 26 kvinnor och 24 män i en mustig och färgsprakande sannsaga om det kreativa Sverige, skriven och fotograferad av Anja Notini.

Så långt den citerade förlagstexten...

Boken är verkligen en läsoplevelse för alla. Sköna färgbilder illustrerar de korta texterna. På två hela uppslag presenterar Anja varje person. För Kosta Boda är det trevligt att finna dels Ulrica Hydman-Vallien med liksom Signe Persson-Melin, som ju i många år arbetat med formgivning åt oss.

Ulrica har också fått äran att pryda omslagets bakre insida med en av sina målningar på plant glas över hela uppslaget.

KOSTA

Ann Marie Herlitz-Gezelius

Bokförlaget Signum, Lund, 1987

Vänligt stående bokformat

drygt 150 sidor, svenska

Illustrerad främst med bilder ur Kosta

Bodas arkiv. Boken kan köpas på

Sekundan i Kosta, 195 kr.

»Med tyngdpunkten lagd på glaset och konstnärerna har Ann Marie Herlitz-Gezelius, framstående kännare av svenskt konsthantverk, skrivit Kostas historia», meddelar förlaget på omslagets baksida.

Det är inte ett alldeles invändningsfritt påstående. Det är inte helt klart om boken handlar om Kosta Glasbruk eller om Kosta Boda. Om det senare gäller är historieskrivningen inte fullständig, både ifråga om konstnärernas namn och antal samt värderingen av vilken plats de skall tillskrivas i brukens historia.

Boken är dock mycket innehållsrik beträffande fakta och namn och kan med behållning läsas som en krönika över glasets historia från 1742, sedd ur vårt perspektiv.

Ur innehållsförteckningen kan citeras: Edvin Öllers — han gjorde vardagen vacker. 1930-talet, de svåra åren — Men på Kosta görs praktfull kristall. Vicke Lindstrand — han lämnade läran för glaset. Etiketter på Kostas produktion. Märkning och signering. Konstnärsförteckning. Litteraturförteckning.

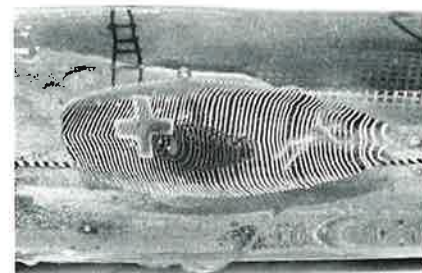
Glädjen stod högt i tak en lördag i september i Åfors. En dag man kommer att minnas länge. Det var då man invigde den nya tiden, Åfors nya framtid.

Omkring tusen personer kom till Åfors Glasbruk den här lördagen i september. De blev alla vittne till att nu var orosmolnen borta. Åforsbornas envisa kamp för sitt glasbruk kröntes nu med framgång. Det nya galleriet och den nya sekundaboden blev invigda på eftertryckligt sätt.

Åfors Stora Dag

Glastrumpeter ljöd över mängden. Ett band av glas klipptes av Ulrica Hydman Vallien och därefter ett blågult band, där Åfors grand old lady Greta Åfors med den äran höll i saxen. Anders Engström från Kosta Boda ledningen höll invigningstalet. Kommunalrådet Anita Jonsson utbringade en skål sedan hon talat om Dackeanda och tackat formgivarparet Vallien, som trots att hela världen skulle välkomna dem till sig, ändå stannade kvar på sitt bruk.

Glädjen stod högt i tak hela dagen. Alla trivdes och insöp allt det nya med vidgade näsborrar. Det nya var först och främst att Åfors Glasbruk nu äntligen kunde se en framtid. Det andra nya var de fina lokalerna. 175 kvm för sekundaförsäljning och där innanför en 75 kvm stor utställningslokal, där

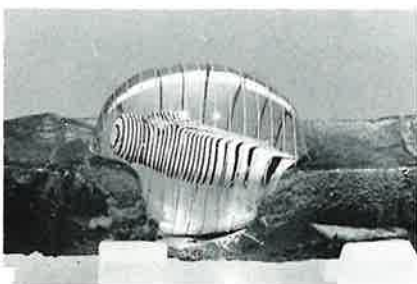
man kommer att kunna visa glas året om. Premiärutställningen svarade paret Vallien självklart för. Dagarna innan och efter invigningen flödade både lokal- och dagspress av lovord över de konstnärliga alster som visades fram. Särskilt framhölls Ulricas nya stora grovhuggna glasblocks-skulpturer med målade ansikten. Bertil visade sina

lovordade sandgjutna glasbåtar, ständigt på väg på fantasifulla resor.

På premiärutställningen visade Bertil också modellen till sin Volvoutsmyckning som i sin fullbordan skall bli 21 meter hög och gå igenom fem våningar.

Både Bertils och Ulricas utställningar skulle senare gå vidare till USA,

Bertils glas till Heller Gallery i New York och Ulricas till Traver-Sutton i Seattle. Båda formgivarna är glada för möjligheten att visa sitt konstglas innan det försvinner ut i världen. Oftast för att icke mera komma igen. Vallierna är mycket populära konstnärer världen över och det mesta de gör hittar genast nya ägare.

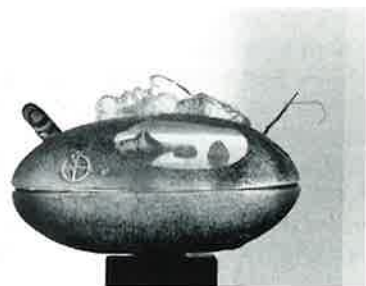
Den gamla sekundaboden har nu gjorts om till en formgivarateljé. Där finns redan en ny formgivare installerad. Jerker Persson heter han, 28-årig Halmstadsbo med egen hytta i

Båstad. Han kommer att dela sin tid mellan Åfors och den egna studio-glasyttan är det tänkt. En gång i tiden, 1980–81, arbetade han i en verkstad i Åfors hytta, så egentligen har han bara återvänt till sitt första bruk.

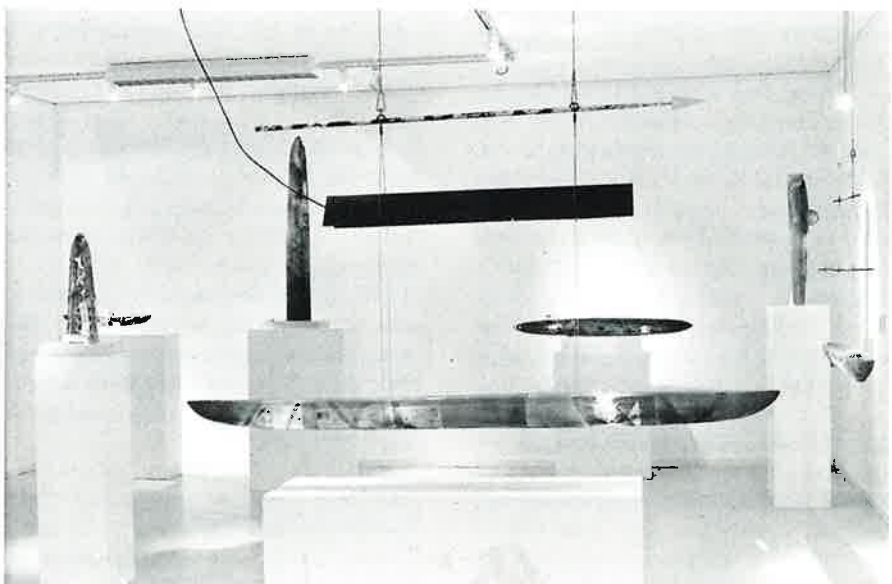
Nu hoppas Bertil och Ulrica att flera formgivare skall komma till Åfors för att arbeta med glas. De vill att där skall bli ett spännande centrum för konstglas.

Den här jublande härliga lördagen började med att Bertil och ett femton personer stort arbetslag gjöt en 200 kilo tung båt i sandform. Båten skall ingå i Volvoutsmyckningen. De noggranna förberedelserna borgade för att arbetet kunde fortgå precis som planerat. Det var en fin inledning på en fin dag.

Avslutningen var inte sämre. När allt var över lämnade alla gästerna Åfors bärande på var sitt glas, det man bjudits förfriskningarna i och som var en gåva till minne.

Åforsborna själva minns ändå den här första dagen av framtiden.

Marknads- NYTT

REKLAMBYRÄNYTT

Kosta Boda har förnyat samarbetet med Hall & Cederqvist i Stockholm. Byrån har tillsatt en ny arbetsgrupp för ändamålet.

I mellantiden har en mindre byrå i Göteborg, IMI, gjort en reklamkampanj för servisglas åt oss. Vi har fått många kuponger som svar på den.

Arbmans tar fram en ny turist-broschyr och har dessutom gjort en serie nya förpackningar för t.ex. Mezzo, Party, Maxim, Ulla, Provence, Line med flera.

Inför julen har vi tagit fram en röd kartong för julgransprogrammet (granprydnader i glas av Bertil Vallien) att ställa på butiksdisken.

Gunnel Sahlin har designat ett nytt julpapper och kasse på initiativ av tyska Mercantile. Används också av oss samt en del andra butiker, till exempel Casselryds.

TAX FREE WORLD EXHIBITION I CANNES

För andra gången har Kosta Boda deltagit i en mäsas för Tax Free-marknaden. Mässan hölls i november.

Ole Hundevadt och Hasse Mattisson byggde upp vår monter och betjänade den. Montrar från Paris och kollektion från Kosta.

Bland 440 utställare och 4.000 besökare fanns Kosta Boda i den s.k. Swedish Village. Där fanns också Tobaksbolaget, Romella, Marabou, Läkerol m.fl. samt vår störste konkurrent. Alla de nämnda delade på en gemensam monter, där vår del omfattade ca 10 kvm.

I Hasses rapport kan man utläsa att här finns en intressant marknad för oss som på sikt kan bli värdefull.

På mässan knyter man kontakter för försäljning av lyxbetonade artiklar som kan vara alternativ till de klassiska tullfrivarorna sprit, tobak och parfym.

Nästa år öppnar mässan den 14 oktober.

GRAVERAD KRISTALLSKÅL FRÅN KOSTA TILL RONALD REAGAN.

Statsminister Ingvar Carlsson hade den goda smaken att förära president Ronald Reagan en graverad kristallskål från Kosta Boda. Rhododendronskålen är formgiven av Lisa Bauer och mäter 36 cm i diameter.

Nancy Reagan fick ett graverat fat Rhododendron 40 cm

Tänk så vackert det måste vara i Vita Huset nu.

TENNISPROFFS VANN KOSTA BODA TROFÉ

Ivan Lendl, världens ledande tennisproffs i dag, fick en passande trofé häromleden. Han vann en turnering i Sydney och kunde stolt bära hem Kosta Boda Trophy i glas.

GOOD MORNING AMERICA FILMAR KOSTA BODA

Ett TV-team från USA har varit i Sverige och filmat inslag som skall sändas i det starkt betittade morgonprogrammet Good Morning America. Om allt går i vår favör skall de amerikanska TV-tittarna få uppleva en del tjusiga och spännande bilder från vårt Glasrike. Programmet sänds i samband med firandet av 350-årsminnet av de Svensk-Amerikanska förbindelserna nästa år.

SIGURD PERSSON NYBLIVEN RDI

Sigurd Persson välkänd på Kosta har fått en mycket hedrande titel av Englands anrikaste designfakultet.

Honorary Royal Designer, RDI, heter den fina titel han fått. Det är inte småpotatis det. Det rapporteras i bladet vi olovas länat nyheten ifrån, att Sigurd Persson är både förtjust och stolt. Nu får han dela hedersplats med andra framstående personer som sedan 1754 mottagit den här hederstiteln. Bland dem några svenskar. Evald Hald, Bruno Mathsson och Astrid Sampe (mor till Monica Backström). Det var förresten hon som i enlighet med traditionen överräckte det stiliga diplomtet till Sigurd Persson.

Diplomet är självklart handpräntat och stort som ett badlakan samt försett med rött sigil och personligen signerat av bl.a. prins Philip, drottningens lagvigde. Elegant tubfodral med guldtryck i svinläder ingick.

KLART SOM KRISTALL

AB Linco är ett företag som säljer batterier. När dom i höstas introduce-

rade en ny design på sina batterihöljen (med förbättrat innehåll också), så använde dom ett Kosta Boda glas som lockbete. Ett glas i månaden ville dom ge bort till de kunder som köpte mycket. Ett halvdussin till jul, lovade man.

Tänk vilken magi glaset har. Kosta Boda glas förstås.

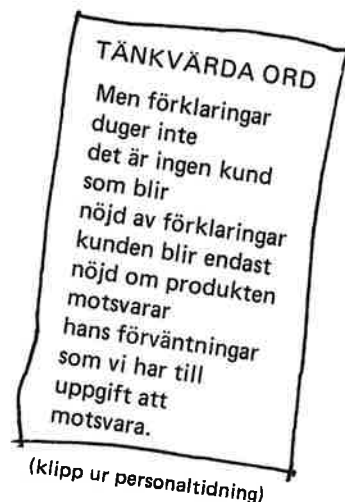

Foto: Sten Robert

JACOBS STEGE I TV

Kosta Boda finns med överallt i de mest skilda sammanhang. Precis som det skall vara. Framgångsrik marknadsföring är en nödvändighet för oss.

I TV-programmet Jacobs Stege har vi vecka efter vecka under hösten kunnat njuta av Cleopatra champagneglas i klar kristall med ormen slingrande runt benet och kupan. Som bekant dricks det ju champagne och skålas flitigt i programmet. Hur många kändisar

har lyft ormgaset till sin mun vid det här laget? Hur många tittare blir påverkade av vad de ser och springer iväg för att köpa likadana glas på måndag morgon? Ingen vet. Men nog gör det väl nytta den här gratisreklamen.

Alla vet förstås att det är Ulrica Hydman-Vallien som svarat för designen av Cleopatra glas och skålar.

SKÖNA SÖNDAG I TV

TV-mediet har stor genomslagskraft så därför är det trevligt för oss i Kosta Boda att konstatera att vi ofta finns med där på olika sätt.

Sköna Söndag har tidigare gjort »porträtt» av Monica Backström och nu också Ulrica Hydman-Vallien.

Fortsätt gärna med det uppmunt-
rar vi TV, men varför inte lyfta fram någon av grabbarna på formgiveriet också?

ANNA EHRNER I ICA kuriren

»Jag är passionerat förälskad i glas!» utropar Anna Ehrner i rubriken över ett helt uppslag i ICA kuriren nr 46.

Hela uppslaget i tidningen är fylld av text och många fina färgbilder. Reportaget handlar om Annas liv och arbete i Kosta Bodas glasrike. En fin extrareklam!

SWEDISH DESIGN ANNUAL

Tidskriften FORM nr 7 ges ut som Årsbok skriven på engelska.

»Four close-ups in glass» heter ett stort reportage, skrivet av Kerstin Wickman. I närbilder presenteras där två formgivare från Kosta Boda, nämligen Ulrica Hydman-Vallien och Ann Wählström.

FORM Annual sprids över hela världen och är en av vårt lands mest aktade tidskrifter om konsthantverk.

Som alltid är Kosta Bodas konstnärer engagerade i en aldrig sinande utställningsverksamhet. En viktig del i marknadsföringsarbetet.

På annan plats i Mängden redovisas en del utställningar som Kjell Engman haft i Australien. Ulrica Hydman Vallien och Bertil Vallien har haft var sin utställning i Seattle resp. New York.

Bengt Edenfalk visade sitt glas på Helsinglands Museum i Hudiksvall, 8 till 28 november.

Bengt har också en decemberutställning på Galleri Duvan i Laholm. Öppen 5 till 31 december.

Ulrica Hydman Vallien finns på Galleri Malen i Helsingborg från den 5 december. En glad Ulrica rapporterade att nästan allt såldes ut på någon timme.

FACES OF SWEDISH DESIGN

är namnet på en utställning som skall visa svensk konstnärlig klass i USA i samband med firandet av de 350-åriga förbindelserna med Amerika.

Svensk Form arrangerar på uppdrag av Svenska Institutet. Kosta Boda blir mycket väl representerat med en kollektion glas av Bertil Vallien, Gunnel Saglin, Ann Wählström, Ulrica Hydman Vallien, Signe Persson-Melin och Sigurd Persson.

TING ÄGER RUM

är det fyndiga namnet på nästa års stora Liljevalchs 10 juni till 11 september.

Inbjudna att delta är i Sverige verksamma yrkesutövande konsthantverkare/formgivare.

Målsättningen är att ge en bild av aktuell svensk form i produkter och miljöer.

Vi kommer säkert att finna många av våra konstnärer med där.

DESIGN OF THE MONTH

Christian von Sydow ställer ut i Kosta Bodas butik i Sweden Center i Tokyo 18 till 30 januari. Design of the month är samlingsnamnet på den här utställningsserien.

FARKOSTER

blir namnet på Bertil Valliens kommande utställning på Smålands Museum i Växjö 16 januari till 17 februari 1988.

Omslagsbilden: Snöbollen 15 år

En av våra vanligaste produkter **SNÖBOLLEN** kom till redan 1973. Den firar alltså sin 15:e årsdag nästa år. Under åren har den tillverkats i omkring 2,5 miljoner exemplar. Finns nägonstans en liknande succé?

Det var makarna Ann och Göran Wärrf som experimenterade med glas-
massa på olika sätt och också prövade att smälta glasmassan i snö. De fick fram det karaktäristiska mönstret av

just snö. Varför inte göra en snöboll så någon. Så blev det. Ann Wärrf (numera Wolff) svarade för designen.

Vår Snöboll blev inte någon omedelbar succé. De första åren såldes den bra, men det verkliga genombrottet kom i början på åttiotalet. Då hade konsumenterna upptäckt vilken fin produkt det var. Design, lyster och pris var den kombination som plötsligt femdubblade omsättningen. Mest såld är mellanstorleken. I dag finns alltså cirka 2,5 miljoner Snöbollar över hela världen.

Det har gjorts många piratkopior av Snöbollen, men bara en enda gång ha vi förlorat ekonomiskt på det. Det hände då en amerikansk välkänd agent lät tillverka en exakt kopia hos ett glasbruk i Österrike. Genom att han var välkänd på USA-marknaden köpte också våra kunder av dessa piratkopior, som såldes till halva vårt pris.

Kosta Boda försökte få stopp på försäljningen i USA, men hade ingen framgång alls, då man saknade stöd i amerikansk lag bl.a. Till slut löstes frågan på så sätt att importören i USA fick betalt av Kosta Boda ett »skadestånd» på 25.000 dollar för att upphöra med importen.

Andra piratkopior som gjorts har alla varit av så dålig kvalitet, att de inte utgjort något hot. De har därför också av sig själv försvunnit från marknaden efter en tid.

— Till dessa pirater skriver vi bara ett brev, säger Anders Engström, som berättar Snöbollens historia för Mängden.

— En gång hörde Konsumentverket av sig och sa, att det kommit många klagomål på Snöbollen. De sprack o.s.v. Hur många klagomål gäller det, frågade vi, berättar Anders vidare. Jo, 6 st! Under denna period sålde vi 300.000 stycken. Inför detta faktum uppfattade Konsumentverket att det var ett verkligt gott betyg på kvaliteten och lade ned sin klagan. Vi ändrade dock ljushållaren något för att ytterligare förbättra kvaliteten.

En Snöboll kan spricka, visst, men då beror det vanligen på att värmeljus-
set är av dålig kvalitet och saknar »tas-
sar» eller svämmar över av stearin så att luftväxlingen i botten av ljusskålen hindras.

Nyligen hölls en internationell konferens i Stockholm, som bara handlade om piratkopiering av designade produkter. Där användes en Snöboll som exempel. Den är välkänd vår Snöboll.

Konsumenterna älskar den fortfarande generation efter generation, medan kanske handlarna tröttnat en del på den. Men säkert kommer Snöbollen att finnas kvar i vårt sortiment om 10 år, slutar Anders Engström.

Eko från Sommaren

Ännu en rekordsommar har passerat. För bara några månader sedan kryllade det av turister i hyttor och utställningar. Låt oss se bakåt en stund och erinra oss hur det var.

Margareta Ragnarsson berättar för Mängden.

— Egentligen började det redan på försommaren, i maj och juni, med att många busslaster skolbarn och pensionärer besökte oss. I juli anlände de stora skarorna besökare, särskilt under industrisemestern. Under denna månad hade vi 38.000 besökare bara i guidade turer. Alla andra oräknade. Följer vi den officiella besöksstatistiken, så torde vi kunna räkna samman nära 700.000 på våra bruk. En del räknas kanske många gånger, då de besöker flera av våra bruk.

GUIDNING

Åtta guider plus en extra på Öland svarade för hela denna enorma visningsverksamhet på Kosta. De andra bruken hade egen guidning anpassad för den ström turister som besökte dem.

Alla Kostaguiderna talade engelska, flera stycken talade tyska, varav en infödd i Tyskland, några talade franska, särskilt väl en före detta au pair i Paris, som också kunde spanska. Finska språket kunde också klaras av om det

knep. Guiderna arbetade i skift så att de alltid fanns till hands.

Guidning förekom på bestämda tider dagen lång eller spontant då det behövdes. Grupperna fick se »Linné på Kosta» i utställningshallen och vidare arbetet i hyttan och slutligen gravörverkstaden. Gästerna kommenterade ofta det sköna glaset i alla sorters superlativer. Ibland hördes kritik, glaset var dyrt. Efter rundvandringen stod det mestadels klart för gästerna varför glaset kostar. Många undrade i stället hur det kunde vara så låga priser trots den manuella tillverkningen.

Främst kommer det svenskar och danskar till oss följt av amerikaner, engelsmän, tyskar och fransmän i nämnd storleksordning. Förr kom de utländska gästerna på sina traditionella fasta semestertider, men nu är det större spridning.

HYTTSILL OCH TEATER

Hyttillskvällar förekommer numera året runt. Det har blivit en mäktig populär företeelse, ständigt fullbokad, under sommaren nästan omöjligt att få en biljett. Maten, sillen, isterbandet och ostkakan svarar Kosta Vandrarhem för, medan resten går i Kostas egen regi. Glasblåsningen tillhör det populärare inslaget i hyttkvällarna. Vi har trogna glasblåsare som ställer upp på det här extraknoget när det behövs.

»Luffare» hette sommarens teater-

föreställning, liksom förra årets. Mäktig populär den också. Biljetterna försvann redan innan de började säljas.

Vi har många företagsbesök under hela året. När Svenska Arbetsgivarföreningen var här i somras var några deltagare utklädda till just luffare. De skulle se föreställningen under sitt besök och prova den specialvariant på hyttstill som serverades efter teaterföreställningen.

FÖRETAGSBESÖK

Det har blivit allt flera grupper som kommer från företag till oss. Man kanske firar ett firmajubileum med en sån här resa. En personalklubb arrangerar resan som en del av klubbaktiviteterna o.s.v. Så till exempel har Oskarshamns Energiverk varit i Kosta liksom Hyresgästföreningen och Växjö Lasarett. Hälsingborgs Länstrafik kom samma kulna decembervall detta reportage gjordes.

Många företag bjuder sina utländska gäster på en glasbruksupplevelse. Helst med hyttstill och glasblåsning och underhållning. En exotisk upplevelse, som gästen aldrig glömmar. Helt i klass med till exempel nobelpristagarnas yrvakna Luciaupplevelse.

REKORDSOMMAR

Hur många det var som egentligen besökte våra bruk vet vi inte säkert. Men går man efter den officiella turiststatistiken, så måste det vara uppåt halvmiljonen gäster på Kosta, flera hundra tusen i Boda, omkring hundra tusen i Åfors och något mindre i Johansfors. Dit åker många enkom för att se det fina kristallmuséet.

Den som upplevt våra bruk har något att berätta hemma för vänner och släkt. Så sprids vårt goda namn och rykte i allt vidare kretsar. Den här personliga PR:en utgör den finaste rek-lam för oss.

STRÖMBERGSHYTTAN

Förra sommaren flyttade Kosta Boda in i Strömbergshyttan.

— Det börjar gå upp för folk nu att det är ett Kosta Bodaställe, säger Anders Engström. Där säljer vi också annat än glas. Först sålde vi ut av Höganäs-laget vi tog med i köpet och nu har vi produkter som vi slutat sälja i USA och Frankrike. Man kan verkligen göra fynd i Strömbergshyttan. Huruvida vi skall fortsätta med annat än egen produktion eller inte står öppet, fortsätter Anders.

— Det har haft betydelse för Strömbergshyttan att Kosta Boda kommit dit. Det har bidragit till en fin miljö. Också att Orrefors har övertagit Lindbloms Målarateljé kan vara en styrka och ett plus för båda företagen.

Butikspersonal på träff i Kosta

Strax innan Lucia samlades Kosta Bodas butikspersonal till en träff för att summera sommarens erfarenheter. Man gick också igenom planerna för det kommande året.

Trots den tuffa budget man lagt redovisades ett mycket bra resultat.

På bilden serverar Marny Mutschlechner och Inga Rothman kaffe.

Skulptur för fred

Göran Wärff har färdigställt en fredsskulptur för FN. Len Vickers tog den nyligen med sig hem till USA. Nu finns den snart på FN-administrationen.

Peace står det på sockeln till den här underfundiga rena, klara kristall-skulpturen. Fredsåret 1986, deklarerat av FN, utgör bakgrund till att Göran Wärff fick den här beställningen som kom via Proventus.

Skulpturen blev klar i början av 1987 och helt färdig för leverans nu i höst.

Kristallkonen innesluter i botten en symbolisk jordglob, där ett par öppna händer och en fredsduva syns. Ser man uppmärksam på skulpturen från »rätt håll» så upptäcker man att duvan »flyger» ett varv runt konens inre för att slutligen lämna konen i skulpturens övre sneda plan.

Göran berättar att det är någon optisk lag som gör att man »liksom ser» att duvan flyger i spiral inom konen. När Göran tidigare gjort mindre arbeten av liknande karaktär har han observerat att detta sker och nu utnyttjat det för Peaceskulpturen.

Foto: Sten Robert

Djurgården

»Kosta Boda genom 1900-talet» och höstens nyhetspresentation är de senaste utställningarna på Kosta Boda Djurgården. I samband med juluppehållet har vi totalt visat sex utställningar och haft lika många pressvisningar sedan öppningsutställningen i september förra året.

Sommarutställningen »Kosta Boda genom 1900-talet» blev ett omtyckt utflyktsmål och de tre gigantiska fågelburarna med glas från olika perioder blev mycket uppskattade. Åtskilliga minnen väcktes till liv och många besökare fängslades av 80 års glasformgivning.

Under hösten och vintern är öppethållandet begränsat till onsdagar och helger, men våra kunder har givetvis möjlighet att besöka oss även under

andra tider. Onsdagseftermiddagar betyder bland annat rundvisning och företagsinformation för utländska besökare från Sverigehusets informationscentral. På helgerna kommer framför allt »vanligt folk», som flanerar på natursköna Djurgården.

Barbro Åkemark berättar att hon får många förfrågningar om specialarrangemang i utställningslokalen, men att vi givetvis bara kan ta emot dem som har anknytning till glas och Kosta Boda.

Genom att vi har haft så många pressvisningar under så kort period, har massmedia verkligen blivit »tuta-de» att Kosta Boda finns lättillgängligt i Stockholm! Scenografer, journalister och fotografer behöver idag inte tveka om vart de kan vända sig för att låna glas till filminspelningar, reportage etc. etc. Att detta också fungerar i verkligheten är reportaget i Damernas Värld med Mezzo och Jazz på helsidor i färg, Feminas juldukning med Chateauglas och frågeprogrammet Lagt Kort Ligger fina bevis för.

Både UD och Exportrådet rekommenderar Kosta Boda Djurgården till journalister och andra utländska besökare som vill veta mer om svenskt glas eller till dem som vill ha förslag till program i huvudstaden. På så sätt har vi fått flera intressanta journalistbesök, som vi annars inte hade sett pernan av! Så till exempel kom några av världens främsta interiörtidningar, som egentligen var i Sverige och Finland för att studera möbeldesign till oss.

Intresset för Kosta Boda Djurgården är med andra ord fortfarande stort och den f.d. kägelbanan har blivit ett begrepp bland fackfolk, journalister, viktiga institutioner och kulturintresserade stockholmare!

Snickarglädje

»Kosta Herrgård med anor från 1700-talet» står det på ett inbjudningskort som skickas till kunder, journalister och andra besökare. På framsidan står den rödmålade Herrgården under rubriken »Welcome to Kosta Boda».

Det kan tyckas vara på sin plats för en rejäl ansiktslyftning efter en sådär trettio år, men det gäller inte Kosta Herrgård! Fasaden skall nämligen vara intakt, om man bortser från

lite målarfärg och renovering av en balkong.

Insidan däremot skall bli ordentligt upprustad. Annexet är redan klart med en totalrenovering av övervåningen. Här finns nu ytterligare tre (efterlängtrade!) rum med en lummig utsikt mot »parken». Ljusa färger och nya möbler, tre nya toaletter och duschkabiner gör bilden komplett.

Inne i huvudbyggnaden får varje rum egen toalett och dusch. Rummen fräschas upp och några av möblerna byts ut. Men, charmen får inte på några villkor försvinna, det är alla ense om.

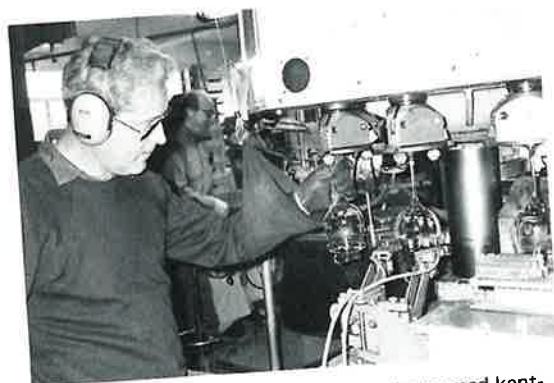
Herrgården vårdas idag ömt av Anna-Lisa Blom och Gun Ahlqvist, som nu med all säkerhet får ännu fler gäster till sina goda middagar!

Foto: Kajsa Wahlström

Herrgården är en viktig del i vårt arbete med kunder och PR. Där blir våra gäster omhändertagna på bästa sätt. På bilden blir Jill Dufwa från Femina och Anders Engström serverade av Gun Ahlqvist.

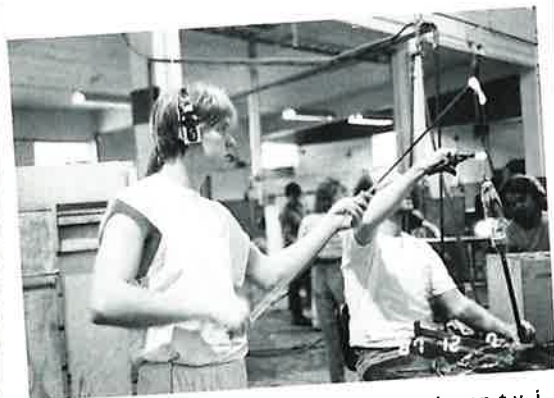
Johansfors

Hjert Bergkvist och Bengt Karlsson arbetar med kantslipning av glasen. Mitellan gör det lättare att lyfta många tusen glas varje dag.

Det är mycket bättre här sen vi ersatte transportbandet med levande människor, tycker många. Margareta Karlsson är inbärare åt Tage Fransson och Niklas Jansson. Förutom Margareta arbetar ytterligare två flickor som glasbärare på Johansfors.

Att förena nytta med nöje har Dan Bondesson t.v. i bild lyckats med. Bland de unga i hyttan är fræystilen mycket populär. Alla hade dock inte så avancerad modell som Dan.

Om någon för tio år sedan hade påstått att servisglas skulle bli vår största produktgrupp, hade säkert många tvivlat. Verkligheten visar dock att så blev fallet. Försäljningen av servisglas har nämligen ökat från 10–15% under slutet av 70-talet till en tredjedel i dag!

Mången besökte Johansfors, där huvuddelen av servisglasen tillverkas, och fick en pratstund med hyttmästaren Thorsten Carlsson.

»Johansfors har en lång tradition som servisglasbruk», berättar Thorsten, »men det är först under de senaste 5–6 åren som vi tillverkar enbart servisglas. Varje dag gör vi mer än 4.000 glas.»

För att öka leveransberedskapen har man under hösten arbetat sex lördagar, sex timmar per dag. Thorsten fortsätter:

»Alla har ställt upp mycket bra. Samtidigt som det är roligt att vi har mycket att göra, innebär den ensidiga produktionen vissa problem, till exempel monotonitet och arbetsskador.»

Thorsten skulle gärna se att Johansfors fick en mer varierande produktion för att råda bot på detta. Det skulle kunna vara ett sätt att öka intresset för glasarbetaryrket och därmed göra det lättare att få tag på folk.

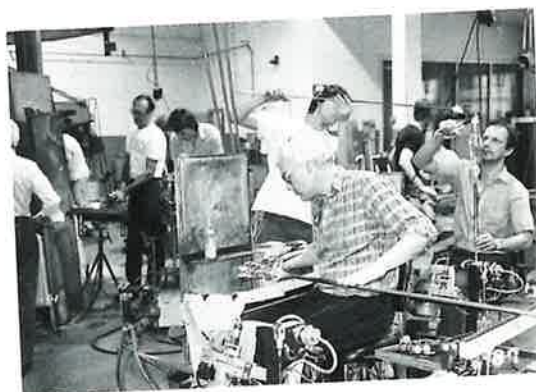
Ett annat sätt att underlätta rekryteringen är den interna utbildningen som leds av Curt Ottosson. Detta är ett värdefullt tillskott till den utbildning som glasskolorna bedriver. Rent konkret har utbildningen redan lett till att tre personer kunnat anställas efter endast tre månaders lärotid!

Johansfors är det yngsta glasbruket i Kosta Boda-koncernen, grundat 1891.

Sedan början av 80-talet är Chateau den största produkten, men även Bouquet, Nouveau och nyheten Provence görs i stora antal.

Den första syningen efter kylröret kräver både koncentration och noggrannhet. Det är inte många fel som undslipper Eva Franssons skarpa ögon.

Tillsammans med mästaren Kurt Ottosson och Johnny Hultberg arbetar nyanställda anhängaren Inge Persson snabbt och effektivt trots den stökiga omgivningen.

Hald Gate Stipendiet

Foto: Sten Robért

Så här års kommer alltid Hald-Gate-fondens meddelande om vilka som utvalts att få fondens stipendier.

I år har man utsett fyra glasblåsarmästare, som förutom den ovedersägliga äran också får 4.000 kronor.

Kenneth Petersson, glasblåsarmästare på Kosta är en av stipendiaterna. Kenneth har arbetat på Kosta sedan 1964 och blir säkert företaget troget även i fortsättningen. Han arbetar med kristallglastillverkning i Nya hyttan.

Hald-Gate-fondens avkastning skall enligt stadgarna »delas ut som stipendier till arbetare inom svenska glashandlingen som en erkänsla för stor yrkesskicklighet, betydelsefulla rön och liknande.»

Mängnredaktionen gratulerar Kenneth till den fina utmärkelsen.

Högtidlig utdelning blir det på Smålands Museum vid den traditionella julmarknaden. Förutom Kenneth får också Harry Fagerlund, Lindshammar, Karl Henry Fors, Orrefors, och Leif Lindqvist, Målerås, sina stipendier.

Nytt Datorsystem Sökes

Sedan en tid tillbaka söker Kosta efter ett nytt framtidsinriktat datorsystem, avslöjar Lars Ekblad.

— Vi har vuxit kraftigt i datamognad i bolaget de senaste 3–4 åren.

Från början hade vi bara 4–5 terminaler mot dagens nästan 40.

Till grund för den här utvecklingen ligger både specifika och generella utbildningsåtgärder plus att vi utrustat allt flera arbetsplatser med datorer.

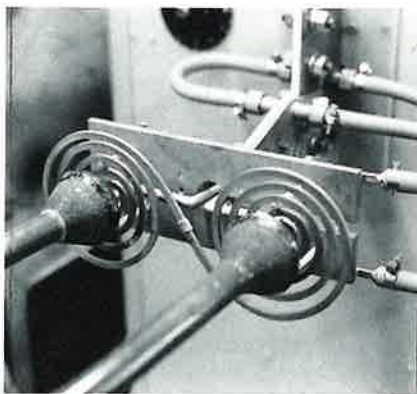
Nu pågår arbetet med att söka fram det datasystem som bäst passar oss och som skall kunna fungera många år framåt i tiden.

Vi behöver ett system med ännu modernare teknik än vi redan har, slutar Lars Ekblad.

Tekniskt Nytt:

KOSTA:

Överallt i Kosta pågår arbeten med att förbättra arbetsmiljön och att effektivisera produktionsmetoderna. Det gäller att hitta den gyllene kompromissen mellan effektiv produktion och människovänligaste teknik. Människan är företagets viktigaste resurs sägs ofta. Då gäller det att arbetet inte onödigtvis felbelastar kropp och sinne.

UPPVÄRMNING AV PIPOR

I nya hyttan prövar man just nu en anordning som värmer upp pipan med hjälp av induktion. En induktor är en elektrisk strömspole. Bara pipans navel blir varm, själva röret värms inte. Aggregatet värmer endast ett tunt

skikt av pipnaveln, säger Lars Söderberg som är elansvarig på Kosta Boda. På det här aggregatet överföres värmen via kopparspiraler som pipan läggs in till — ej emot. Kopparspiralerna är platta och ihålliga. Inuti forsar kylvattnet fram så att de förblir helt kalla. Man kan utan vidare ta på dem med handen. Ändå värms pipan upp. Rena trolleriet anser Mängens utsände. Det fungerar verkligen trots att det skenbarligen inte borde. Fort går det och energisnålt är det också.

PAUSRUTA

I gamla hyttan, intill Vanna 3, har man byggt en ny pausruta. Ja, en ruta är det ju egentligen inte, utan ett helt litet hus i huset så att säga. Där inne kan man slippa höra hyttljuden och i avstressande miljö unna sig en paus. En kopp dryck är lätt ordnat också. Det finns vatten och avlopp där inne. Oömma bord och stolar utgör möblemang. Stora fönster vätter ut emot hyttan.

CENTRIFUG

Till Vanna 3 skall en ny centrifug anslutas. Det är meningen att den skall ta över tillverkningen av visst sortiment som nu görs i Boda. På det sättet frigörs ett anfångshål i Bodas feeder, där en ny verkstad kan inrättas. Själva centrifugen är åttaspindlig, vilket betyder att åtta formar kan användas på centrifugen. Hela anordningen blir automatiserad och kräver minimalt med personal.

Att manuellt fånga an glasmassa till centrifugen är ett mycket tungt arbete som kan ge kroppsskador med tiden. Den nya centrifugen tar bland annat bort detta moment.

Det återstår en del arbeten att utföra i installationen innan centrifugen kan tas i bruk. Det beräknas ske i januari någon gång.

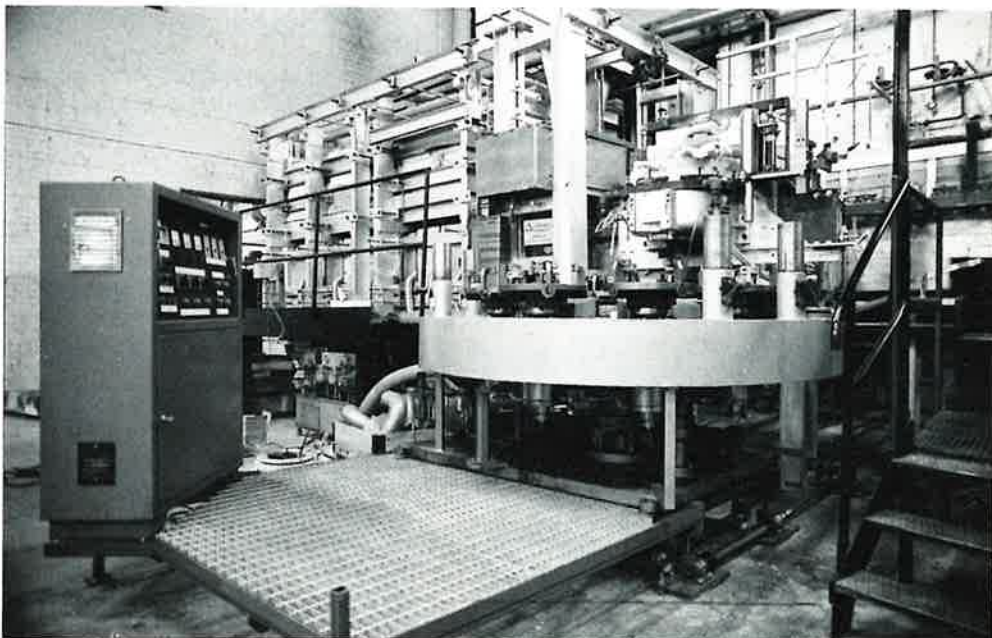

Foto: Sten Robert

På bilden syns fr.v. Karl-Gustav Zenkert, Eva Stjernqvist, Tage Fransson, Madeleine Liljenström, Kurt Ottosson, Erik Helmersson, Evert Furbring, Nils Karlsson, Charles Bern, Lennart Chytreaus, Johnny Hultberg och Jörgen Jacobsen. Håkan Flå saknas på bilden.

Semesterns förläggning 1988

Efter gemensamma överläggningar enades parterna Kosta Boda och de olika facken om att förlägga huvudsemestern (20 dagar) samt gemensamt rekommendera uttag av resterande semesterdagar (5 dagar) enligt följande:

Huvudsemestern

– Veckorna 27, 28, 29 och 30
(4/7 – 31/7 1988)

Resterande dagar (5:e semesterveckan)

Kosta
Åfors vecka 31 (1/8 – 7/8)
Johansfors
Boda vecka 26 (27/6 – 3/7)

Förslagskommittén

Vid årets sista sammanträde i Förslagskommittén kunde man belöna inte mindre än åtta olika förslag. Förslagen handlar om allt från tekniska förbättringar till administrativa åtgärder.

Kurt Ottosson och Charles Bern har gjort en anordning för bättre och lättare anfangning med hjälp av ett höj- och sänkbart pipstöd. För det får de dela en god slant.

Ett förbättrat avknackningssystem har också belönats. Förslaget ställdes av Nils Karlsson och Evert Furbring.

Erik Helmersson har kommit på att göra en välsplatta med förvärmningsfack till Tvist. Det lönade sig väl.

En förbättrad skärsax resulterade i en ganska stor belöning till Johnny Hultberg och Tage Fransson.

Idéer kan också belönas. Lennart Chytreaus fick erfara detta för ett förslag om en alternativ metod att kula glas. Idén skall vidareutvecklas.

Jörgen Jacobsen och Madeleine Liljenström har arbetat fram ett förslag till dekal som kan användas i kvalitetsarbetet. För detta arbete och för initiativet får de en belöning att dela på.

Nytt armstöd till arbetsbord i måleriet i Åfors har föreslagits av Eva Stjernqvist och Håkan Flå. Det blev en god slant också för det förslaget.

Tillverkning av miniatyrfat med hjälp av fotpinne är en metod som Karl-Gustav Zenkert kommit på. Det förslaget gillades av kommittén som räknade fram en bra stor belöning.

JULBORD

Alla minnesgoda läsare kommer ihåg att 2 st »julbord» skulle lottas ut. Så har nu skett och Leif Ahlex och Erik Helmersson kan ta med sej en person var till Kosta Vårdshus för avnjutande av julbordets läckerheter. Gratulerar.

Förslagskommittén har beslutat att även nästa år lotta ut två julbord.

LOTTSEDLAR

Även under 1988 uppmuntras inlämnade förslag med en lottsedel enligt samma regler som gällt för 1987.

SAMMANTRÄDESDAGAR 1988

Nu är det klart vilka dagar Förslagskommittén sammanträder under 1988. Det blir den 17 mars, den 2 juni samt den 27 oktober. Det är då som kommittén beslutar om belöningarna. Det är bäst att se till att förslagen du har är inlämnade i god tid för bedömning och utvärdering. Lycka till!

Undantag från ovanstående.

(Gäller både huvudsemestern och resterande dagar.)

- Försäljningspersonal – turistshopar, guider
- Demonstrationsglasblåsning
- Viss service- och lagerpersonal
- Orderkontor och ADB-avdelning
- Kassen och telefonväxeln
- Viss beredskap enligt tidigare praxis

Löneutbetalningsdagar sommaren 1988 (kollektivanställda)

	Utbetalningsdag
Semesterlön I (Boda)	22/6 1988
Semesterlön II	30/6 1988
Förskott juni	30/6 1988
Förskott juli	Utgår ej
Slutlön juni	19/8 1988
Slutlön juli	26/8 1988

Överförda dagar

Fredagen den 1/7, lördagen den 2/7 och söndagen den 3/7 1988 överföres löneadministrativt till juni månad.

Inarbetade dagar år 1988

Enligt tidigare överenskommelse är följande dagar inarbetade för år 1988:

- 4 januari
- 5 januari
- 13 maj

Undantagna från ovanstående:

- Personal med särskilt skiftschema
- Försäljningspersonal – samtliga turistshopar

FÖRÄNDRAT ÖPPETHÅLLANDE FÖR SAMTLIGA TURISTSHOPAR UNDER ÅR 1988

Nu har man MBL-förhandlat om vilka öppettider som skall gälla i turistshoparna under nästa år. Gemensamt enades man om följande:

1/1–26/6, 8/8–31/12 1988

Vardagar	09.00–18.00
Lördagar	09.00–15.00
Söndagar	12.00–16.00

27/6–7/8 1988

Vardagar	09.00–19.00
Lördagar	09.00–17.00
Söndagar	11.00–17.00

Övriga tider

5/1 Trettondagsafton	09.00–18.00
6/1 Trettondagen	12.00–16.00
1/4 Långfredagen	Stängt
2/4 Påskafton	09.00–15.00
3/4 Påskdagen	12.00–16.00
4/4 Annandag påsk	12.00–16.00
1/5 Första maj	12.00–16.00

(Enbart Kosta. Övriga turistshopar, stängt)

12/5 Kristi Himmels- färds dag)	12.00–16.00
21/5 Pingstafton	09.00–15.00
22/5 Pingstdagen	12.00–16.00
23/5 Annandag pingst	12.00–16.00
24/6 Midsommarafton	09.00–13.00
25/6 Midsommardagen	12.00–16.00
5/11 Alla Helgons Dag	09.00–15.00
24/12 Julafton	Stängt
25/12 Juldagen	Stängt
26/12 Annandag jul	12.00–16.00
31/12 Nyårsafton	Stängt
1/1 -89 Nyårsdagen	Stängt

25 års Veteraner

Här kan redaktionen presentera ännu en rad medarbetare som belönas efter 25 års anställning i Kosta Boda:

Sylvia Gummesson	Kosta
Inga-Britt Viktorsson	Kosta
Bengt Karlsson	Johansfors
Åke Bodén	Kosta
Bengt Axelsson	Johansfors
Per-Olof Palmqvist	Kosta
Einar Svensson	Kosta

PERSONALNYHETER

BÖRJAT

KOSTA

Peter Larsson	g. hyttan
Magnus Ohlsson	g. hyttan
Henrik Mattsson	g. hyttan
Jens Schmidt	g. hyttan
Tomas Moschna	g. hyttan
Per-Inge Persson	underhållsavd.
Lars Lindahl	g. hyttan
Lena Wäglind	c-lager
Mikael Lindqvist	g. hyttan
Håkan Svensson	g. glaskammaren
Christian Mutschlechner	turistshopen
Elly Niels	n. hyttan
Therése Gustafsson	g. glaskammaren
Tomas Paulsson	formverkst.
Reine Eriksson	n. hyttan
Stefan Kjellsson	n. hyttan
Glenn Petersson	n. hyttan
Henrik Svensson	n. hyttan
Svente Lundell	tekn.
Tommy Fransson	tekn.
Anders Björck	markn.
Benny Fihn	markn.
Michael Carlsson	n. hyttan

BODA

Roger Walkin	förädlingen
Mats Pumplun	hyttan
Hans-Olof Svensson	hyttan
Torbjörn Svensson	hyttan

ÅFORS

Peter Weidner	hyttan
Paul Bohman	hyttan
Patricia Carrington	unikat
Jerker Persson	formgivn.
Niels Elley	hyttan

JOHANSFORS

Leif Karlsson	hyttan
Dragan Pavlovic	hyttan

SLUTAT

Ragnar Thorvaldsson	n. hyttan
Michael Erlandsson	n. hyttan
Allan Arvidsson	g. glaskammaren
Bror Andersson	c-lager
Lars Lindahl	g. hyttan
Mikael Svensson	g. hyttan
Kjell Fransson	g. hyttan
Benny Andersson	c-lager
Stig Svensson	sliperiavd.
Allan Johansson	c-lager
Leif Persson	g. hyttan
Carola Robért	lager unikat
Håkan Gunnarsson	g. hyttan
Jörgen Erlandsson	g. hyttan
Zeth Nyström	markn.
Thomas Helgesson	ekonomi
Hans Werner	tekn.
Per-Åke Engvall	
Magnus Hammarstedt	formverkst.
Niels Elley	n. hyttan

Märta Karlsson	förädlingen
Per-Inge Persson	rep.avd.
Ronny Karlsson	hyttan
Ingvar Jönsson	rep.avd.
Jerry Karlsson	hyttan

Aysegul Koruk	förädlingen
Dragan Pavlovic	hyttan
Ronny Edvardsson	förädlingen
Mikael Karlsson	hyttan
Mikael Andersén	hyttan

Kent Elm	hyttan
Per Algotsson	hyttan
Arne Ottosson	hyttan

PERSONALRABATT 1988

Alla anställda i Kosta Boda har förmånen av att handla i de egna butikerna med personalrabatt. För att kunna komma i åtnjutande av rabatten skall man kunna visa upp ett giltigt personalrabattkort för 1988.

Alla som är aktiva i företaget kommer att få sina kort automatiskt, medan pensionärer som önskar kort,

skall vända sig till personalavdelningen på Kosta Boda. Ring gärna eller skriv.

1988 års kort är grått till färgen.

Rabattkortet gäller i koncernens samtliga personalbutiker.

Glöm inte om du åker till Eskilstuna att där finns Genses butik i Vilsta industriområde på väg 230 mot Katrineholm (bredvid Skogaholms bageri). Gense har öppet vardagar kl 12–17, lördagar kl 10–13. Söndagar stängt.

Sliperiet med remdrivna slipstolar och drivet av en lokomobil.

1890 tillkom Norskabyggningen och Johanstorpsbyggningen, den senare nu riven. Kasernen med 40 rum för ungar, matsal, kök och pigkammare brann ned 1897, ombyggdes 1898 och revs 1964.

På våren 1892 brann sågen vid Visjön ned till grunden. Den byggdes inte upp igen. Överblivet timmer kördes till Blågölssågen.

1893 upphörde driften vid hylleriet (vid järnvägen). Lokalerna omdisponerades till sliperi med 32 stolar och 2 planverk med drivkraft av en ånglokomobil. I samband med sliperiet ordnades ett ångbadhus, som uppvärmdes med avloppsånga från lokomobil. Badhuset fick disponeras efter arbetets slut.

Omfattande byggnationer och rationaliseringar var nu genomförda. Produktionen och försäljningen hade förbättrats, men inte tillräckligt i förhållande till investeringarna. Kosta Trävaruaffär hade 1894 bidragit med 1.466.123 kronor. Ränteutgifterna för samma år uppgick till 86.000 kronor och försäljningen till 475.000 kronor.

Hummel insåg den ohållbara situationen. På hans förslag ombildades på bolagsstämma den 24 november 1894, bolaget till Aktiebolaget Kosta Glasbruk med ett aktiekapital på 8.000.000 kronor, fördelat på 8.000

aktier. Hummel själv tecknade sig för 7.200 st.

Den 31 juli 1895 inställde det nya bolaget sina betalningar, men anstånd beviljades. Bolaget sattes under administration. Till disponent under administrationstiden utsågs Axel F. Hummel. Administratorerna ställdes inför faktum att ränte- och avbetalningskostnaderna oundvikligen måste nedbringas för att få bruket lönsamt. Man valde att brandskatta skogarna och till Kronan försälja 6.700 hektar av skogstillgångarna, därav 4.500 hektar produktiv skogsmark. Försäljningen inbringade endast 362.000 kronor. Hummel motsatte sig försäljningen, men kunde inte hindra att den verkställdes.

Hummel vann stora framgångar kvalitets- och försäljningsmässigt, såväl inom landet som utomlands. Halva försäljningen gick på export i huvudsak till England, där Hummel personligen ordnat en lovordad utställning, som senare visades i Stockholm och Malmö.

1896 tillkom de berömda serviserne »Prins Carl» och »Odelberg». För att tillmötesgå efterfrågan och öka sysselsättningen och därmed öka rörelsekapitalet, lät Hummel bygga ännu ett nytt sliperi (nuvarande västra) med tvärgående syningssal till östra sliperiet. Bruket hade därmed 204 beman-

nade slipstolar och planverk. Totalt fanns 425 personer anställda vid Bruket. Årsomsättningen var cirka 600.000 kronor.

1897 återupptogs driften vid Johanstorps Glasbruk och man flyttade tillverkningsenheten av flaskor och enklare glas dit.

Bruket var nu välrustat med i Hyttan: 2 smältugnar på 8 resp. 10 deglar, 1 glasverk, 12 härdnings- och värmeugnar, 1 krossverk, 1 sprängverkstad med 9 ugnar. Vidare fanns 3 sliperier, 4 ångmaskiner, 2 dynamomaskiner, 1 mekanisk verkstad och 1 degelverkstad o.s.v.

Av arbetsstyrkan var 213 under 18 år, därav 169 män och 44 kvinnor. I hyttan arbetades det i 2 skift med 9 timmars arbetstid för varje skift från kl 3.00 till kl 12.00; från kl 12.00 till kl 09.00 med upphåll för måltider. Arbetet pågick vid 6 deglar i sänder med 10 man vid varje degel. Tillsammans 60 man i varje skift, av vilka flera var minderåriga.

Bruket ägde cirka 50 arbetarbostäder, varav 30 vid själva bruket, resten i omgivningarna.

Detta var lite av vad som händer under den händelserika första delen av 1890-talet.